

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen strategia 2022-2026

- Terveysten ja hyvinvoinnin hyvää laatua tavoitellen, turvallisuutta edistäen - asukkaat ja ammattilaiset yhdessä
- Elämän mittaista hyvinvointia

Versio 10.10.2022

Sisällys

- 01 Strategiakokonaisuus
- 02 Visio – miltä onnistuminen näyttää
- 03 Arvot – tapamme toimia
- 04 Kriittiset menestystekijät, mittarit ja strategiset aloitteet
- 05 Liite – tilannekuva ja näkymät

1 Strategiakokonaisuus

Tilannekuva ja näkymät
- mihin haasteisiin strategialla vastataan

Visio ja arvot
- miltä onnistuminen näyttää ja tapamme toimia

Palvelujen laatu,
saatavuus ja jatkuvuus

Perus- ja erikoistason sekä
sosiaali-, terveys- ja
pelastuspalvelujen
integraatio

Hallittu
kustannuskehitys ja
vaikuttava toiminta

Osaava, hyvinvoiva ja
riittävä henkilöstö

Strategiakauden päämäärät, mittarit ja strategiset aloitteet

**Konserni- ja
strategiapalvelut**
vuositavoitteet,
mittarit ja
toimenpiteet

**Perhe- ja
sosiaalipalvelut**
vuositavoitteet,
mittarit ja
toimenpiteet

**Yhteiset
terveyspalvelut**
vuositavoitteet,
mittarit ja
toimenpiteet

**Ikäntyneiden
palvelut**
vuositavoitteet,
mittarit ja
toimenpiteet

**Pelastus-
palvelut**
vuositavoitteet,
mittarit ja
toimenpiteet

*Kriittiset menestystekijät

2 Visio – miltä onnistumisemme näyttää

- Itä-Uusimaa on turvallinen hyvinvointialue, jossa varaudutaan eri turvallisuustilanteisiin. Palvelut ovat asiakaslähtöisiä, yhdenvertaisia ja alueellisesti kattavia. **Esteettömyys ja saavutettavuus ovat meille tärkeitä.** Asiakkaat saavat palvelua suomen ja ruotsin kielellä. Asiakkaat kohdataan arvostavasti, heitä kuunnellaan ja he saavat tarvitsemansa avun. Hoidon ja kuntoutuksen jatkuvuus toteutuu hyvin. **Porvoon sairaala tarjoaa monipuolisia sairaanhoidon ja muita palveluita.**
- Hyvinvointialue kehittää aktiivisesti toimintaansa sekä hyödyntää uusinta teknologiaa ja ottaa käyttöön parhaita ja näyttöön perustuvia toimintatapoja. Painopistettä on siirretty ennaltaehkäisyyn. Toiminta on vaikuttavaa.
- Hyvinvointialue on houkutteleva työnantaja ja työntekijöiden määrä on riittävä. Työntekijät voivat hyvin ja pystyvät keskittymään ydintehtäviinsä. Henkilöstön osaamiseen, ammattitaitoiseen johtamiseen ja hyviin työyhteisötaitoihin panostetaan.
- Hyvinvointialueen talous on vakaa ja tasapainossa. Toiminta on myös ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä.
- Hyvinvointialue toimii yhtenä kokonaisuutena, avoimesti ja osallistavasti. Monituottajuus on tärkeä osa toimintaa. Yhteistyö on sujuvaa kuntien, yritysten, järjestöjen ja HUS-yhtymän kanssa.

3 Arvot – tapamme toimia

Yhdenvertaisuus

Huolehdimme siitä, että asiakkaat saavat eri elämänvaiheissa tarvitsemiaan palveluita yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella.

Palvelut turvataan molemmilla kotimaisilla kielillä. Edistämme palveluiden saatavuutta myös englanniksi.

Kohtelemme asiakkaita ja työntekijöitä kunnioittavasti ja oikeudenmukaisesti.

Ihmislähtöisyys

Kaiken toimintamme lähtökohta on asukkaan ja asiakkaan hyvinvointi.

Tunnistamme eri asiakasryhmien tarpeet ja otamme asiakkaan mukaan palvelujen suunnitteluun ja arviointiin.

Tavoitteemme on laadukas asiakaskokemus.

Osallisuus

Asukkaiden, palveluiden käyttäjien ja henkilöstön osallisuus sekä yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on tärkeä voimavaramme.

Vahvistamme osallisuutta läpinäkyvällä ja oikea-aikaisella toiminnalla sekä avaamalla uusia vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen kanavia.

Rohkeus

Uudistamme rohkeasti ja ketterästi palveluitamme ja toimintatapojamme yhteistyössä asiakkaiden ja henkilöstön kanssa.

Mittaamme toimintamme tuloksellisuutta, asiakaskokemusta ja henkilöstön hyvinvointia.

Olemme valmiit myöntämään ja korjaamaan omat virheet.

Vastuullisuus

Toimintamme on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti vastuullista. Edellytämme vastuullisuutta myös kumppaneiltamme.

Huolehdimme kustannustehokkaasti asukkaiden turvallisuudesta ja hyvinvoinnista.

Olemme edelläkävijä vastuullisena ja kannustavana työnantajana.

4. Strategiakauden (2022-2026) kriittiset menestystekijät
mittarit ja strategiset aloitteet

Kriittiset menestystekijät	Mittarit (esimerkkejä)	Strategiset aloitteet
Palvelujen laatu, saatavuus ja jatkuvuus • Palvelut ovat laadukkaita. Niihin pääsee nopeasti ja joustavasti. Etä-, mobiili- ja digipalvelut sekä lähipalvelut toimivat hyvin ja saumattomasti.• Terveysteknologiaa hyödynnetään monipuolisesti elämänlaadun parantamiseksi ja hoitopolkujen tehostamiseksi.• Palveluita järjestettäessä hyödynnetään monituottajamallia. Yhteistyö on tiivistä kolmannen sektorin ja yksityisten palveluntuottajien kanssa.• Pelastuspalvelut on suunnattu riskiperusteisesti ja toimintavalmius on hyvä koko alueella. Sopimuspalokuntien toimintaedellytykset on turvattu.	• Kiireettömän hoidon jonotusaika (T3)• Asiakastyytyväisyys (NPS %)• Etävastaanottojen osuus (%)• Pelastustoiminnan suorituskyky ja toimintavalmiusajat riskiluokittain• Sopimusvalvonta – esim. raportoitujen laatupoikkeamien määrä	• Palvelustrategiassa määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittäminen (esim. liikkuvat palvelut), palveluverkko ja palvelujen tuottamistapoja (omat palvelut, palvelusetelit ja ostopalvelut) koskevat tavoitteet. Palvelusetelien laajempi käyttö.• Nuorten mielenterveyttä tukevia palveluja uudistetaan siirtämällä painopistettä raskaista palveluista ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen.• Hoidon jatkuvuuden turvaavan järjestelmän varmistaminen esimerkiksi omalääkäri- ja omahoitajamallin kehittämisellä• Tietojärjestelmien toimivuus ja yhteensopivuus varmistetaan. Tehdään suunnitelma alueen yhtenäisestä asiakas- ja potilastietojärjestelmästä. Otetaan käyttöön sähköinen ajanvarausjärjestelmä ja muita digitaalisia palveluja kuten Chat-kanava mielenterveyspalveluissa.• Hyvinvointialueen kuntoutuskäytäntöjen kartoitus ja yhteensovittaminen käypähoitosuosituksen mukaisesti.
Perus- ja erikoistason sekä sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen integraatio • Yhteistyö hyvinvointialueen sisällä on saumatonta. Palveluprosessit ovat asiakaslähtöisiä ja integroituja.• Yhdyspinnat ovat sujuvia HUS-yhtymän, kuntien, muiden hyvinvointialueiden, yksityisten ja järjestöjen palvelujen välillä• Painopistettä on siirretty ennaltaehkäisyyn ja perustason palveluihin. Hyvinvointialue, kunnat ja HUS sekä kolmas sektori tekevät tiivistä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.• Hyvinvointialueella on yhteiset ja keskustelevat tietojärjestelmät	• Kalleimman potilasdesiilin osuus kokonaiskustannuksista• Monipalveluasiakkaiden palvelukokemus (kysely)• Ensikäyntien suhde kaikkiin käynteihin	• Monipalveluasiakkaat tunnistetaan ja heille tehdään yhteistyössä palvelusuunnitelmat.• Vahvistetaan tehokasta palveluohjausta ja neuvontaa.• Perusterveydenhuollon, sosiaalipalvelujen ja erikoissairaanhoidon integraatio varmistetaan yhteensovittamalla palveluprosessit kaikkien toimijoiden kanssa.

4. Strategiakauden (2022-2026) kriittiset menestystekijät, mittarit ja strategiset aloitteet

Kriittiset menestystekijät	Mittarit (esimerkkejä)	Strategiset aloitteet
Hallittu kustannuskehitys ja vaikuttava toiminta • Toiminta järjestetään talousraamin rajoissa. HUSin kustannukset ja maksuosuudet pysyvät hallinnassa ja omistajaohjaus on vaikuttavaa• Tavoitteena on tiedolla johdettu organisaatio. Kustannusten ja vaikutusten mittaaminen on vakiintunut osaksi normaalia toimintaa.• Hoito- ja palvelukäytännöt ovat näyttöön perustuvia.• Onnistunut investointi- ja kiinteistöhallinta	• Menetetyt elinvuodet (PYLL)• Sairastavuusindeksi• Nettokäyttökustannukset (€/as.) sote/esh/pela• 15D-elämänlaatumittari	• Palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan ja lisätään.• Kilpailutuskäytäntöjä ja hankintaosaamista kehitetään ja monituottajamallin mahdollisuuksia hyödynnetään.
Osaava, hyvinvoiva ja riittävä henkilöstö • Hyvinvointialue saa riittävästi työntekijöitä ja pystyy pitämään heistä kiinni. Henkilöstö on ammattitaitoista ja täydennyskoulutusta tuetaan suunnitelmallisesti.• Työntekijät ja työyhteisöt voivat hyvin. Johtaminen on ammattitaitoista ja osallistavaa• Alaistaitoja ylläpitävä toiminta ja vuorovaikutus, jolla tuetaan kehittymismyönteisyyttä• Muutosvaiheen johtaminen onnistuu ja alueen erilaiset toimintatavat sovitetaan yhteen.	• Avoimet virat ja toimet 31.12• Työtyytyväisyysindeksi• Sairauspoissaolot pvä/tt• Henkilöstön lähtövaihtuvuus %• Ylityötunnit	• Vetovoiman vahvistamiseksi työnantajana toteutetaan hanke, jossa uudistetaan työoloja, palkkaus- ja kannustinjärjestelmiä sekä oppilaitosyhteistyötä.• Huolehditaan palkkauksen ja työsuhde-etujen kilpailukykyisyydestä.• Mahdollistetaan työn ja perheen yhteensovittaminen• Panostetaan varhaiseen tukeen, työterveyspalvelun laatuun ja työhyvinvointiin.• Toteutetaan muutosjohtamisen ja valmentavan johtamisen koulutusohjelma esihenkilöille sekä panostetaan esimiestyön kehittämiseen.

5 Tilannekuva ja näkymät

Uudistuksen tausta ja tilanne

- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyä järjestämisvastuu sosiaali- ja terveystalvueluista sekä pelastustoimesta omalla 1.1.2023 lukien. Aluevaltuusto, -hallitus sekä muut hyvinvointialueen toimielimet ovat aloittaneet toimintansa portaittain keväällä 2022. Osana hyvinvointialueen muun toiminnan käynnistämistä Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on laatinut toimintansa ensimmäisille vuosille hyvinvointialuestrategian. Hyvinvointialuestrategia on alueen ylin toimintaa ohjaava asiakirja ja sen avulla aluevaltuusto on määritellyt hyvinvointialueen johtamisen ja kehittämisen raamit. Hyvinvointialuestrategialla valtuusto pyrkii vastaamaan niihin haasteisiin, joita uusi organisaatio kohtaa pannaessaan toimeen laissa määriteltyjä tehtäviään. Strategiaa on valmisteltu luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon yhteistyönä ja alueen asukkaita kuullen.

Uudistuksen ja strategian päämäärät

- Uudistuksessa keskeinen haaste on taata turvallinen siirtymä hyvinvointialueen käynnistysvaiheessa siten, että asiakkaiden näkökulmasta merkittävää muutosta palveluissa ei tapahdu vaan aiemmin kuntaperusteiset sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut jatkavat toimintaansa keskeytyksettä. Sujuvan siirtymän myötä sosiaalietuudet ja palkat maksetaan, tietojärjestelmät toimivat, puhelimeen vastataan eikä uudistus siten aiheuta häiriötä asiakkaiden tai työntekijöiden arjessa. Hyvinvointialueen aloitusvaiheen suurin huolenaihe onkin operatiivisen toiminnan häiriötön jatkuminen siirtymävaiheessa - että kriittiset ICT-järjestelmät toteutuvat aikataulussa, muutoksen koordinointi hyvinvointialueen ja kuntien välillä toimii saumattomasti ja henkilöstön perehdytykseen ehditään paneutua riittävästi.
- Hyvinvointialueen kohtaamista haasteista henkilöstön riittävyys on ilmeisin. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on kärsitty henkilöstöpulasta koko vuosikymmenen eikä tilanne ole helpottumassa sen enempää lyhyellä kuin pidemmälläkään aikajänteellä. Tilanne vaatii ratkaisuja niin paikallisella kuin kansallisella tasolla.
- Myös valtion rahoituksen riittävyys huolettaa varsinkin siirtymävaiheessa. Uudessa rahoitusmallissa talouden sopeuttaminen annettuun raamiin on välttämätöntä, mutta vaikeasti toteutettavissa. Tulopuolen liikkumavara on rajattu ja menojen karsinnassa mm. toimitilaverkoston osalta kädet siirtymävaiheessa sidottu.

Itä-Uudenmaan terveyden ja hyvinvoinnin tilanne

- Vaikka keskiarvoisesti hyvinvointialueen tilanne on hyvä ja sairastavuus on maan pienimpiä, on alueella merkittäviä eroja hyvinvoinnissa ja terveydessä esimerkiksi sairastavuuden, syntyvyyden ja työttömyyden osalta. Alueen merkittävimpiä terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia ovat maan keskiarvoa korkeampi syöpäindeksi, lihavuus, lasten ja nuorten pahoinvointi, mielenterveyspalveluiden haasteet sekä pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys. Ikääntyneet kokevat itsestä huolehtimisessa vaikeuksia ja alkoholin käyttö on lisääntynyt. Mielenterveyden palveluissa käyttö painottuu raskaisiin palveluihin matalan kynnyksen palveluiden sijaan.
- Työttömien työnhakijoiden määrä on pienentynyt alueen jokaisessa kunnassa 20-30 prosenttia vuoden takaisesta, mutta työssä olevien määrä on laskenut. Myös toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on laskenut selvästi. Lastensuojeluilmoitusten, hakemusten ja pyyntöjen määrä on lisääntynyt kolmena viime vuotena. Huoli lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista on kasvanut.
- Sotepalveluiden kysynnän arvioidaan siirtyvän yksityiseltä sektorilta julkiselle, jos KELA-korvauksia leikataan aiotulla tavalla ja terveydenhuollon hoitotakuun avulla vastaanottoajan saa julkiselta puolelta nykyistä nopeammin. Valmisteilla olevien lakimuutosten vaikutuksia kysyntään on vaikea ennakoida.

5 Tilannekuva ja näkymät

Itä-Uudenmaan väestökehitys

- Alueen yhteenlasketun väestömäärän arvioidaan nousevan kasvun keskittyessä Sipooseen ja Porvooseen. Syntyvyysennuste on laskusuuntainen. Demografinen huoltosuhde on kasvamassa valtakunnallisen trendin mukaisesti. Alue on vahvasti kaksikielinen ja Itä-Uudellamaalla ruotsia äidinkielenään puhuvia on väestöstä maan toiseksi eniten. Suhteessa muihin **Uudenmaan** hyvinvointialueisiin ulkomaalaistaustaisten määrä on verraten pieni, mutta kasvusuunnassa.

Pelastustoimen tehtävät ja tilanne

- Pelastuslaitos vastaa pelastusalueellaan onnettomuuksien ehkäisyyn ja omatoimiseen varautumiseen liittyvästä valvonnasta, ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä sekä pelastustoiminnasta ja ensihoidon tuottamisesta. Lisäksi pelastuslaitos tukee alueensa kuntien varautumista ja varautuu yhteiskunnan eri häiriötilanteisiin.
- Toiminta-alue muodostuu kaupunkikeskuksista, taajamista, maaseudusta ja saaristosta. Alueella on valtakunnallisesti merkittäviä teollisia kohteita.
- Pelastustoimessakin viranomaisten toiminta perustuu yhä laajemmin tietojohdotiseen ohjausmalliin. Tietoa tehokkaasti keräämällä ja analysoimalla pystytään myös pelastustoimessa hoitamaan tehtävät ja kohdentamaan resurssit nykyistä tehokkaammin. ICT-kustannusten ennakoitaan kasvavan selvästi.
- Vapaaehtoishenkilöstön saatavuus haastaa pelastuslaitoksen toimintavalmiutta. Erityisesti sivutoimisten palokuntalaisten toimintaan osallistuminen on pienentynyt. Savusukelluskelpoisten vapaaehtoisten määrä vähenee jatkuvasti. Myös vakituisen ja erityisesti kaksikielisen henkilöstön saatavuudessa on ongelmia.

Itä-Uudenmaan palvelujärjestelmän tilanne

- Palveluiden järjestäminen on hajautunutta ja palveluiden saatavuudessa on havaittu haasteita erityisesti pandemian aiheuttaman hoitovelan vuoksi. Myös sosiaalipalvelujen linkittyminen terveydenhuollon palveluihin on alueella satunnaista. Asiakas- ja potilastietojärjestelmiä on alueella käytössä useita ja sähköiset palvelut vaihtelevat järjestäjittäin ja sähköisten palvelujen käyttömäärät ovat matalia. Työntekijöistä on pulaa useassa ammattiryhmässä. Kaksi kuntaa on liittynyt hyvinvointialueelle toisesta sairaanhoitopiiristä.
- Asukaskohtaiset nettokäyttökustannukset ovat hyvinvointialueella maan kolmanneksi pienimmät. Väestön palvelutarpeeseen suhteutettuna somaattisen erikoissairaanhoidon palveluja käytettiin kymmenen prosenttia vähemmän kuin maassa keskimäärin, mutta tarvevakioidut laskennalliset kustannukset olivat kolme prosenttia keskimääräistä suuremmat. Itä-Uudenmaan alueen sote-menojen ennakoitu 5 vuoden keskimääräinen menojen vuosikasvu oli vuonna 2020 1,8 % (koko maa 1,4 %). Kymmenen vuoden tarkastelussa vuosikasvu on arvioitu olevan Itä-Uudellamaalla 1,9 % (koko maa 1,4 %) ja 15 vuoden arviossa arvot pysyvät samana.